

Chirurgické infekce kůže a měkkých tkání se zaměřením na komunitní abscesy a flegmony

MUDr. Ulrych Jan, Ph.D.

I. chirurgická klinika-klinika hrudní, břišní a úrazové chirurgie 1.LFUK a VFN v Praze

Jako habilitační práce byla předložena monografie Chirurgické infekce kůže a měkkých tkání vydaná v nakladatelství Galen v roce 2020. Kniha poskytuje ucelený a komplexní náhled na problematiku primárních bakteriálních infekcí kůže a měkkých tkání, a to jak včetně teoretických základů, tak i klinických specifík diagnosticko-terapeutického postupu u jednotlivých forem těchto chirurgických infekcí. Habilitační přednáška se zaměřuje na problematiku komunitních abscesů a flegmon, konkrétně prezentuje data o jejich výskytu a smrtelnosti v ČR, věnuje se současné mikrobiální etiologii těchto infekcí a předkládá návrh diagnostického algoritmu k časně identifikaci klinicky závažných forem - tzv. nekrotizujících infekcí.

Klinicky nejzávažnější formy komunitních abscesů a flegmon vyžadují léčbu za hospitalizace. V ČR je ročně hospitalizováno na chirurgických pracovištích 11-12 tisíc pacientů s diagnózou infekce kůže a podkožního vaziva (L00-L08), přičemž v předchozích letech byl počet úmrtí související s touto diagnózou pouze 142-160 pacientů/rok. Při analýze dat pocházejících z listu o prohlídce zemřelého jsme prokázali, že z celkového počtu úmrtí na sepsi, tvořili pacienti s diagnózou infekce kůže a měkkých tkání pouze 4,5 %.

Přestože je mikrobiální etiologie u komunitních infekcí obecně lépe predikovatelná než je tomu u nosokomiálních infekcí, i v komunitě dochází v současnosti k posunům mikrobiální etiologie a k nárůstu rezistence na antibiotika. V případě komunitních abscesů a flegmon je z globálního pohledu nejzávažnějším problémem MRSA (methicillin-rezistentní *Staphylococcus aureus*). Ve výskytu MRSA jsou však velké regionální rozdíly. Právě znalost regionální mikrobiální situace je základním předpokladem účinné a zároveň bezpečné empirické antibiotické léčby. V našem souboru pacientů s komunitním abscesem či flegmonou (103 pacientů) jsme zaznamenali signifikantní podíl gramnegativních bakterií na etiologii těchto infekcí (27,6 %), přesto dominujícím patogenem byl a stále je *Staphylococcus aureus*. Přitom MRSA byl prokázán pouze u 10 % infekcí vyvolaných kmeny *Staphylococcus aureus*. Klinicky relevantní byla zejména data o rezistenci na klindamycin běžně indikovaný u abscesů a flegmon. Právě regionální mikrobiální surveillace a data o rezistenci na ATB nám umožňují selektovat ATB léčbu tak, aby byla nejen klinicky účinná, ale také epidemiologicky bezpečná (nezvyšovala rezistenci na ATB).

Mezi komunitními abscesy a flegmonami mají zvláštní klinické postavení tzv. nekrotizující infekce, jejichž smrtelnost se pohybuje mezi 20 – 40 %. O zásadním významu chirurgie v léčbě těchto fulminantních infekcí není nejmenších pochyb a v současnosti je preferovanou chirurgickou strategií tzv. kůži šetřící chirurgický debridement. Totiž každé oddalování chirurgické léčby je spojeno se signifikantním zvýšením letality. Klíčovým faktorem a současně klinickým problémem se tak stává diagnostika této fulminantní infekce v její časně fázi a její odlišení od prosté flegmony. Nekrotizující infekce jsou zpočátku provázeny nespecifickou klinickou symptomatologií, typicky se silnými bolestmi v postižené části těla, ale přitom s velmi diskrétním objektivním lokálním nálezem. Proto jsme vypracovali diagnostický algoritmus k časně identifikaci pacientů s nekrotizující infekcí, do kterého jsme inkorporovali laboratorní biomarkery tkáňové destrukce (laktát, myoglobin).

Nejvýznamnější publikace související s tématem habilitační přednášky:

1. **ULRYCH, Jan** a kol. Chirurgické infekce kůže a měkkých tkání. 1. vyd. Praha: Galen, 2020, s. 234. ISBN 978-80-7492-496-5.

2. **ULRYCH, Jan**, Vaclava ADAMKOVA, Jan MATEK, et al. Intra-abdominal candidiasis in surgical intensive care unit – epidemiology characteristics and trends. *Epidemiol. Mikrobiol. Imunol.* 2020, 69(2), 57-63. ISSN 1210-7913. IF 0,379 (2019)

3. TESSIER, Jeffrey M, James SANDERS, Massimo SARTELLI, **Jan ULRYCH**, et al. Necrotizing Soft Tissue Infections: A Focused Review of Pathophysiology, Diagnosis, Operative Management, Antimicrobial Therapy, and Pediatrics. *Surgical Infections.* 2020, 21(2), 81-93. ISSN 1096-2964. IF 2,102 (2019)